

Zakaj prihranki v nogavicah

Že nekaj časa modrujemo o upravičenosti zadolževanja v tujih finančnih hišah. Ob dejstvu, da ocenjujemo prihranke prebivalcev Slovenije na 70 milijard evrov in je v naših bankah deponirano le 15 milijard evrov, se vprašajmo, kje je shranjen preostali denar. Če predpostavimo, da ga je tudi v tujini 30 milijard evrov, imamo še vedno doma vsaj 20 do 25 milijard.

Osnova za odločitev, kako bomo gospodarili s prihranki, je seveda naša ocena, komu zaupamo, da bo skrbel za naš denar. Če drži podatek, da imamo v domačih bankah 15 milijard evrov, dvakrat toliko pa tudi v tujih bankah, ob dejstvu, da so pasivne obresti pri nas višje kot v tujini, bi se dalo sklepati, da je zaupanja premalo, da bi vse prihranke prenesli v domačo banko.

Ko ugotavljamo, v kakšnem gospodarskem stanju je država, vedno omenjamo njeno zunanjo zadolžitev, ki znaša okoli 28 milijard evrov. To niti ni tako alarmantna številka, kot jo prikazujejo nekateri strankarski politiki. Mnogo hujše je breme, ki ga imamo v odnosu država-državljan. Gre za totalno nezaupanje v tem odnosu in gre za nezaupanje bančnega sistema in državljanov. Če bi zaupanje obstajalo, bi se lahko poslužili mehanizmov z vrednostnimi papirji. Ugotovili smo, da so obresti na prihranke v naših bankah minimalne, torej 1- do 2-odstotne. Če pa bi borznoposredniška hiša, banka ali pa kakšna gospodarska organizacija ponudila obveznice s 5-odstotnim letnim donosom, bi le-te težka prodala ali pa jih sploh ne bi mogla, ne glede na donos. Posređi je torej nezaupanje. Res pa tudi premalo vedenja o vrednostnih papirjih. Gre za dva osnovna dokumenta, to so obveznice in delnice. Obveznica je pač kreditni odnos, delnica pa lastninski odnos. Če zadevo ilustriramo na primeru neke investicije, ki bi jo bilo vredno realizirati, bi bila ocena donosa in zaupanja v naložbo negativna po rezoniranju imetnikov finančnih sredstev (zaradi nezaupanja).

Vendar bi rad ilustriral zadevo na primeru naložbe v izgradnjo drugega tira železniške proge v Koper. Predpostavljamo, da bi se kot investitor pojavila Luka Koper ali pa neka finančna institucija oziroma borznoposredniška hiša in izdala obveznice v višini milijarde evrov na ročnost 20 let in z donosom 5 odstotkov letno. Če je donosnost te prometne povezave vsaj 10 odstotkov od naložbe, bi torej izda-

jatelj oziroma investitor brez večjih težav odplačeval letne obroke za izdane obveznice. Primerno bi bilo, da bi se država odpovedala davku na donose iz teh obveznic, torej bi državljanji prejeli neto 5 odstotkov. Investicija je varna in zelo rentabilna, zato bi bilo treba graditi zaupanje v projekt in v investitorja. Z vztrajnim delovanjem in psihološko analizo potencialnih kupcev ter z ustreznim marketingom bi bilo po mojem prepričanju možno v enem letu te obveznice tudi prodati tako domačim kakor tudi drugim tujim kupcem. Ta zadolžitev pa ne bi šla v breme državnega dolga. Za državljanje bi bila zelo donosna, tudi če se država ne bi odpovedala davku na letni donos od obveznic. Končno bi po mojem lahko bil donos tudi nekoliko manjši, recimo 4-odstoten, 1 odstotek pa bi porabili za stroške emisije in zavarovanje investicije.

Drugi primer, ki je trenutno zelo aktualen, je nakup Nove Kreditne banke Maribor. Banka je očiščena skoraj vseh bremen, je donosna, organizacijsko dobro prestrukturirana, vendar je sedaj politična odločitev, da se jo proda za okoli 150 do 200 milijonov evrov, čeprav ocenjujem, sicer brez vseh dokazov, da je danes vredna vsaj trikrat toliko. Pa vendar ni nobene pobude, nobenega interesa domačih investorjev, da takoj pristopijo k zbiranju sredstev in kupijo delnice te banke. Nekaj interesa so sicer pokazali mali delničarji, toda menim, da je premalo odločnosti, da bi takoj pristopili k zbiranju sredstev državljanov in jim ponudili približno enake pogoje, kot sem jih prej navedel pri investiranju v drugi tir do Kopa.

Imenovana banka je uspešna, ima ustrezen tržni delež, očiščena je slabih naložb (mogoče se kaka še skriva v omari) in bo velika zamujena priložnost šla od nas, zato ker smo poslovno medli in neodločni in prepuščamo poslovne priložnosti tujcem. To velja tudi za nakup drugih gospodarskih subjektov, ki so nadpovprečno donosni, kot npr. Aerodrom Ljubljana, Telekom, Žito. Sprašujem se, kje ste mladi podjetniki, ali res samo razmišljate, da je možno uspešno poslovno delovati samo v tujini ali pa delati doma za tuje lastnike, namesto da bi to postali sami in bi vi odločali o poslovnih odločitvah, ne pa, da se pustite, da boste podložni tujemu kapitalu in tujim odločitvam.

Že nekaj let je pri nas šolska politi-

ka taka, da stimulira celotno generacijo mladih, da gre naprej študirat. Tako zadnji dve leti opažamo, da je vpisnih mest na univerzah več, kot pa je velika generacija določenega leta. Tako smo imeli lani okoli 23.000 vpisnih mest, generacija, ki je dopolnila 18 let oziroma končala srednjo šolo, pa šteje okoli 18.000. Če se vsa generacija namerava vpisati v visoke šole, se sprašujem, kdo se bo še usposobil za obrtniška dela, za vodovodnega inštalaterja, električarja, zidarja, mizarja itd. Bomo te kadre uvažali, saj svojih ne bomo imeli, medtem ko bodo morali visoko izobraženi kadri oditi v tujino (ali se doma prekvalificirati za vodovodnega inštalaterja), ker za njih doma ne bo ustreznih delovnih mest. Tu je nekaj zelo narobe. Primerno bi bilo, da bi si ogledali, kakšno je izobraževanje kadrov v sosednjih državah, npr. v Avstriji in Nemčiji, kjer se le ena tretjina generacije vpiše na univerze. Vsi drugi gredo skozi vajeniški sistem in potem tudi naprej, nekateri pa seveda pridejo tudi na univerzo.

To ilustracijo šolskega sistema sem naredil zato, ker je nerazumljivo, da imamo toliko diplomantov visokih šol, torej z univerzitetno izobrazbo, pa vendar tega znanja ne znajo izkoristiti oziroma uporabiti za poslovne odločitve in si sami ustvariti delovnega mesta in ustreznega materialnega položaja, nimajo torej ustreznega znanja ... Tu je torej res nekaj narobe.

Sam sem sicer že amortiziran podjetnik, vendar mi spremljanje gospodarskih poslovnih priložnosti ne da miru. Zato apeliram na vse, da bolj smelo odločajo o poslovnih priložnostih in jih izkoristijo, kajti po starem pregovoru "priložnost izgubljena ne vrne se nobena".

Nisem proti privatizaciji državne premoženja. Normalno bi se mi pa zdelo, da bi iskali načine in pogoje, da bi lastnina podjetij, ki so jih ustvarjali naši ljudje, ostala v domačih rokah. Res je, da podjetja, ki so jih kupili tujci, finančno poslujejo bolje (ni nujno), toda oni so usmerjeni izključno na dobiček, medtem ko naša podjetja praviloma poslujejo slabše, vendar imajo socialni čut in čut za sodelovanje z okoljem, v katerem delujejo. Pomagajo športnim, kulturnim društvom in humanitarnim organizacijam. S tem pa se v veliki meri tuja podjetja ne morejo pohvaliti.

V teh dneh smo z velikim pričakovanjem gostili gospodarstvenike

Page: 26

Reach: 108000

Country: SLOVENIA

Size: 386 cm2

2 / 2

iz Kitajske. Znano je, da so poslovno zelo agresivni in uspešni. Pokupili bodo nekatera podjetja, kar že deloma delajo v Mariboru, se pozicionirali, kopirali tehnologijo, jo deloma prenesli v svojo domovino, iz nje pa pripeljali delovno silo v podjetja, kjer bodo lastniki. To delajo po celem svetu in le malo verjetno je, da bi pri nas delovali drugače.

Mag. Milan Lovrenčič, Ljubljana